

of its decisions only mentioned the possibility of immediate (direct) ultra active and retroactive operation of legal acts, and then focused on the problem of reverse (retroactive) operation of normative legal acts and evaded to answer the question, what operation of normative legal acts is a general rule. And reverse action in time, linked with restrictions of action of previously existing law and prospective action of a newly adopted law, related to the ultra active action of the law, which was in force before, is an exception to the general rule. There are no arguments in favor of the idea that concerning acts of civil legislation it is possible to deviate from the general rule, especially since it is realized in respect of the Civil Code itself in item 4 of the Final and Transitional Provisions of this Code. That is why the first part of article 5 of the Civil Code requires appropriate amendments and implementation of the general rule of immediate effect of acts of civil legislation (upon the model of item 4 of the Final and Transitional Provisions of the Civil Code of Ukraine).

The foregoing leads to the conclusion that the problem of defining the moment of emergence of civil obligations requires further thorough research concerning all types of such obligations, particularly those defined in the science as additional (accessory). Alongside the improvement of the Civil Code regarding the action of acts of civil legislation in time, this will give an opportunity to bring greater certainty into civil legal relations.

ГНАТІВ О. М.

Львівський державний університет внутрішніх справ,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ СВОБОДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКА НЕ ЗАБОРОНЕНА ЗАКОНОМ, ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, СТВОРЕНИХ ЗА УЧАСТЮ ДЕРЖАВИ

Відповідно до ст. 3 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1] однією із основоположних засад правового регулювання приватно-правових відносин, зокрема цивільних, є свобода підприємницької діяльності, що не заборонена законом. Цей принцип включає в себе неприпустимість втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування у діяльність юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, крім випадків та у порядку, передбачених законом. Як правило, закон допускає здійснення перевірок діяльності юридичної особи у разі звернення осіб, права яких порушено, до уповноважених державою органів. Прикладом є глава 8 Податкового кодексу України [2],

яка регулює порядок здійснення перевірок органами Державної фіскальної служби України. Потрібно звернути увагу на намагання законодавця України створити сприятливі умови для розвитку суб'єктів господарювання. Про це свідчить, продовження дії Закону України «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 03 листопада 2016 року [3].

Водночас, окремих суб'єктів цивільно-правових відносин законодавство України зобов'язує публікувати певні види інформації з метою забезпечення здійснення прав інших учасників цих відносин. Наприклад, згідно зі ст. 78 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року [4] публічне акціонерне товариство зобов'язане публікувати визначену законом інформацію (здебільшого звітного характеру та повідомлення про проведення загальних зборів) на веб-сайті. Окрім цього, у Законі України «Про акціонерні товариства» визначено два види інформації, яка не може бути розголошена, конфіденційна інформація та комерційна таємниця (ч. 1 ст. 29, ч. 2 ст. 62, ч. 3 ст. 78).

Однак, 11 лютого 2015 року Верховна Рада України було прийнято Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» [5], який зобов'язує державні (у тому числі казенні), комунальні підприємства, господарські товариства, державна (комунальна) частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків, їхні дочірні підприємства, а також створені ними юридичні особи, у тому числі об'єднання цих підприємств, за умови, що їх частка у статутному капіталі перевищує 50 відсотків, оприлюднювати інформацію про себе, у тому числі відомості про стан виконання договорів, загальна вартість яких перевищує 1 мільйон гривень, істотні умови цих договорів (предмет, ціна, обсяги платежів, санкції за порушення умов договору тощо), а також відомості про контрагентів.

При цьому, у Законі України «Про відкритість використання публічних коштів» відсутня вказівка щодо заборони розголошення відомостей, які належать до конфіденційної інформації та/або комерційної таємниці. Більш того, зазначені у згаданому Законі суб'єкти зобов'язані надавати інформацію у разі використання коштів від здійснюваної ними діяльності. Цим Законом порушуються права юридичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин.

Господарські товариства незалежно від правового статусу учасника цивільних правовідносин, який заснував таке господарське товариство, належать до юридичних осіб приватного права (ч. 3 ст. 167 ЦК України). Також, відповідно до ст. 115 ЦК України господарське товариство є власником майна, переданого йому засновником в якості вкладу до статутного капіталу такого товариства. Отож, використання цих коштів господарським товариством для здійснення ним своєї діяльності не можна розглядати, як використання бюджетних (державних чи комунальних) коштів, оскільки право власності держави чи територіальної

громади на такі кошти припинилося з моменту внесення їх до статутного капіталу господарського товариства.

Очевидним є те, що положення Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» суперечать актам цивільного законодавства України, а, насамперед, основним засадам правового регулювання цивільних відносин, тому підлягає скасуванню. Прийняття цього Закону також свідчить про необхідність визначення критеріїв розмежування юридичних осіб на приватні та публічні.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України: Закон України, 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356 (з наступними змінами і доповненнями).
2. Податковий кодекс України: Закон України, 02 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011 р. – № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112 (з наступними змінами і доповненнями).
3. Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України, 03 листопада 2016 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 4. – Ст. 37.
4. Про акціонерні товариства: Закон України, 17 вересня 2008 р. / Офіційний вісник України, 2008 – № 81. – Ст. 2727 (з наступними змінами і доповненнями).
5. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України, 11 лютого 2015 р. / Офіційний вісник України, 2015 – № 18. – Ст. 476 (з наступними змінами і доповненнями).

ШВИДКА В. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук

ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЇ «ВИСЕЛЕННЯ» У ЖИТЛОВОМУ ПРАВІ

Важливе теоретичне та практичне значення в рамках дослідження приватного договору найму житла має визначення форм цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання даного договору. Є. О. Харитонов виділяє два види форм цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язань: 1) загальну форму, до якої належать збитки, що повинні бути відшкодовані кредиторів в разі заподіяння правопорушення боржником; 2) спеціальну – яка має місце у випадках відсутності збитків та до якої зараховують стягнення неустойки (штраф, пеня), втрату